

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 17 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił wniosek (...) w Ł. o zezwolenie na złożenie świadczenia pieniężnego w kwocie 220.682,57 zł do depozytu sądowego oraz ustalił, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

W niniejszej sprawie (...) w Ł. wnosił o zezwolenie na złożenie do depozytu sądowego kwoty 220.682,77 zł tytułem należności głównych za świadczenie usług sprzątania pomieszczeń i terenów użytkowanych przez wnioskodawcę w związku z zawartymi umowami z dnia 1 lipca 2013 r. o świadczenie usługi sprzątania na terenie (...) w Ł.. We wniosku wnioskodawca podniósł, iż umowy zostały zawarte w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowym w trybie przetargu nieograniczonego. Stronami umowy byli wnioskodawca jako zamawiający i konsorcjum jako wykonawca, w skład którego wchodzi Spółdzielnia (...) w K. będąca liderem konsorcjum oraz „I.+ Spółka z o.o. w Ł.. Zgodnie z zawartymi umowami wynagrodzenie miało być płatne w ciągu 30 dni od daty otrzymania przez Zamawiającego faktury wraz z potwierdzeniem wykonania usługi. Zgodnie z § 6 Zamawiający upoważnił wyłącznie wykonawcę do wystawiania faktur VAT. Za wykonaną usługę zostały wystawione faktury VAT, otrzymane przez wykonawcę, w których jako wystawcę faktur wskazano 12 różnych spółek cywilnych Spółdzielni Pracy (...) w K. i „I.+” Spółki z o.o. (...) samym w ocenie wnioskodawcy faktury zostały wystawione przez podmioty z którymi wnioskodawca nie zawierał umów na sprzątanie obiektów, wskazane w fakturach numery NIP podmiotów wystawiających faktury nie są tożsame z numerem NIP wykonawcy wybranego w wyniku przeprowadzonego postępowania o zamówienie publiczne. W takim stanie rzeczy zdaniem wnioskodawcy brak jest podstaw do realizacji wystawionych faktur, zaś wnioskodawca chcąc się zwolnić z konieczności ewentualnego płacenia odsetek z tytułu nieterminowej zapłaty należności z tytułu wykonania umowy złożył świadczenie do depozytu sądowego.

W świetle przytoczonych przez wnioskodawcę okoliczności Sąd Rejonowy ocenił, iż nie dają one podstaw do uwzględnienia wniosku. Sąd I instancji wskazał, iż według twierdzeń wnioskodawcy podstawą złożenia świadczenia do depozytu sądowego ma być fakt, iż wystawione faktury VAT dotyczące usług sprzątania, zostały wystawione przez podmioty, z którymi wnioskodawca nie podpisywał umowy na sprzątanie obiektów, a zatem przez podmioty nie będące wierzycielem. Skoro tak, zdaniem Sądu Rejonowego, wskazana podstawa faktyczna żądania nie stanowi przesłanki materialnoprawnej złożenia przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego wynikającej czy to z treści art. 467 k.c. czy z art. 486 § 1 k.c. Ustawodawca nie przewiduje bowiem dopuszczalności złożenia świadczenia do depozytu sądowego, gdy o zapłatę wierzycielności zwrócić się osoba nie będąca wierzycielem, jak to wynika z uzasadniania wniosku. Dodatkowo Sąd I instancji zauważył, błąd w wywodach wnioskodawcy przejawiający się uznaniem za podmiot odmienny od wykonawców zawiązanych przez nich spółek cywilnych. Wskazał również, iż utworzenie przez wykonawców zamówienia spółki cywilnej nie uniemożliwia realizacji faktur przez nich wystawionych i nie jest niezgodne z art. 7 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, jako że przepis ten nie stanowi źródła zakazu zawierania przez wykonawców zamówienia umowy spółki cywilnej. Konsorcjum jest bowiem spółką cywilną utworzona przez jego członków dla potrzeb wspólnego ubiegania się o zamówienie publiczne i nie ma przeszkód, aby ci sami członkowie konsorcjum, którzy wygrali przetarg zawarli umowę spółki cywilnej w celu wspólnego wykonania zamówienia i w tej dozwolonej przez prawo formie realizowali zawartą z wnioskodawcą umowę. Spółka cywilna jest umową pomiędzy jej współnikami i nie posiada odmiennej od współników podmiotowości prawnej. W konsekwencji Sąd Rejonowy uznał, iż wnioskodawca nie wskazał na żadne okoliczności mogące uzasadniać wniosek, w szczególności z okoliczności przytoczonych przez wnioskodawcę nie wynika, aby nie miał możliwości spełnienia świadczenia na rzecz uczestnika z powodu odmowy przyjęcia świadczenia, bądź odmowy dokonania czynności od której wykonania uzależnione jest jego przyjęcie, aby wierzyciel uchylał się od udzielenia dłużnikowi pokwitowania. Wobec powyższego Sąd Rejonowy oddalił wniosek i orzekł o kosztach postępowania na podstawie art. 520 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wywiódł wnioskodawca zaskarżając postanowienie w całości.

Apelujący podniósł zarzut naruszenia prawa materialnego poprzez przyjęcie, że wskazana przez wnioskodawcę we wniosku o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego podstawa faktyczna nie stanowi przesłanki materialnoprawnej wynikającej z art. 467 k.c. oraz art. 486 § 1 k. c., błędną wykładnię przepisów Kodeksu cywilnego określających przesłanki uzasadniające złożenie świadczenia do depozytu sądowego oraz art. 7 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych.

W uzasadnieniu zarzutów wnioskodawca podniósł iż powziął wątpliwości co do tego czy wystawca faktury jest wierzycielem określonym w umowie zawartej w trybie zamówienia publicznego. Jednym z identyfikatorów określających strony umowy były bowiem numery NIP, które okazały się niezgodne z numerami NIP na fakturach. Wnioskodawca nie otrzymał żadnych informacji od wierzyciela dotyczących zmian organizacyjno – podmiotowych, otrzymał jedynie faktury od 12 spółek cywilnych. Wnioskodawca nabral wątpliwości czy działania podmiotów wchodzących w skład konsorcjum polegające na utworzeniu wielu spółek cywilnych celem uniknięcia utraty zwolnienia podmiotowego z podatku VAT nie należałoby ocenić jako zmierzających do obejścia przepisów prawa, a w konsekwencji dotkniętych nieważnością, czy takie działanie nie stanowi nadużycia prawa, jako że wnioskodawca w efekcie tych działań nie ma możliwości odliczenia podatku Vat, a w konsekwencji cena usługi dla wnioskodawcy jest wyższa niż mógł zakładać przyjmując ofertę, określając ją jako „brutto”, co pozwalało wnioskodawcy przyjąć, że w pojęciu brutto mieści się zarówno kwota netto, jak i VAT.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia w całości i uwzględnienie wniosku oraz zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia oraz o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za pierwszą i drugą instancję.

W odpowiedzi na apelację dotychczasowy uczestnik postępowania Spółdzielnia (...) w K., jak i „I.+” spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K., która zgłosiła swój udział w sprawie poprzez złożenie odpowiedzi na apelację wniosły o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jako niezasadna podlega oddaleniu.

Podniesiony przez apelującego zarzut naruszenia art. 467 k.c. oraz art. 486 § 1 k.c. jest chybiony. Od razu należy zauważyć, iż wnioskodawca reprezentowany przez fachowego pełnomocnika formułując zarzut naruszenia art. 467 k.c. nie sprecyzował naruszenie którego konkretnie z czterech punktów tego przepisu zarzuca Sądowi I instancji. Co więcej, z zarzutu naruszenia obu wyżej wskazanych przepisów wynika, iż apelujący sam nie jest zdecydowany co do podstawy prawnej swojego żądania. Wykonując zobowiązanie nałożone przez Sąd I instancji do wskazania podstawy prawnej żądania wniosku wnioskodawca powołał się na przepis art. 467 pkt 3 i 4 k.c., gdy tym czasem w apelacji podnosi również zarzut naruszenia art. 486 § 1 k.c., co wskazuje, iż również w tym przepisie upatruje podstawy prawnej żądania wniosku. Nie sposób nie dostrzec tu niekonsekwencji i wewnętrznej niespójności stanowiska apelującego.

Nie mniej pomijają tę kwestię należy za Sądem Rejonowym wskazać, iż biorąc pod uwagę twierdzenia przytoczone przez wnioskodawcę na poparcie wniosku, nie zasługiwał on na uwzględnienie. Przepis art. 693¹ k.p.c. wskazuje, iż w postępowaniu o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego sąd nie bada prawdziwości twierdzeń zawartych we wniosku, ograniczając się do oceny, czy według przytoczonych okoliczności złożenie do depozytu jest prawnie uzasadnione. Przepis ten określa zatem zakres kognicji sądu w postępowaniu w sprawie o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego.

Przepis art. 486 § 1 k.c. wskazuje, iż w razie zwłoki wierzyciela dłużnik może złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego. Z kolei przepis art. 467 k.c. stanowi, iż poza wypadkami przewidzianymi w innych przepisach, a zatem również w przepisie art. 486 § 1 k.c., dłużnik może złożyć przedmiot świadczenia do depozytu sądowego:

- 1) jeżeli wskutek okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, nie wie, kto jest wierzycielem, albo nie zna miejsca zamieszkania lub siedziby wierzyciela;
- 2) jeżeli wierzyciel nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych ani przedstawiciela uprawnionego do przyjęcia świadczenia;
- 3) jeżeli powstał spór, kto jest wierzycielem;
- 4) jeżeli z powodu innych okoliczności dotyczących osoby wierzyciela świadczenie nie może być spełnione.

W ocenie Sądu Okręgowego, biorąc pod uwagę twierdzenia wnioskodawcy mające uzasadniać wniosek, żadna z przesłanek złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego uregulowanych w przytoczonych przepisach nie została spełniona. Uwzględniając twierdzenia wnioskodawcy i uczestnika Spółdzielni (...) w K. nie sposób w szczególności uznać, iż pomiędzy zainteresowanymi powstał spór kto jest wierzycielem lub wnioskodawca wskutek okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, nie wie, kto jest wierzycielem, albo nie zna miejsca zamieszkania lub siedziby wierzyciela, czy też z powodu innych okoliczności dotyczących osoby wierzyciela świadczenie nie może być spełnione (art. 467 pkt 1, 3, 4). Z samej treści wniosku, jak i apelacji wynika, iż wnioskodawca zgodnie z zawartymi umowami o świadczenie usług sprzątnięcia za wierzyciela uznaje uczestników niniejszego postępowania, to jest Spółdzielnię (...) w K. i „I.+” sp. z o.o., czyli wykonawców których oferta została wybrana przez zamawiającego w ramach postępowania przetargowego, działających w formie konsorcjum. Okoliczność ta jest bezsporna między zainteresowanymi. Jak prawidłowo zważył Sąd I instancji z punktu widzenia prawa cywilnego spółka cywilna nie jest odrębnym podmiotem prawa od wspólników lecz jest wielostronnym stosunkiem zobowiązaniowym łączącym wspólników, jest umową między nimi (art. 860 k.c.), jej zawarcie przez wykonawców zamówienia nie kreuje nowego podmiotu o odrębnej osobowości prawnej od samych wspólników. Tym samym to wspólnicy spółki cywilnej czyli w tym przypadku uczestnicy postępowania są podmiotami praw i obowiązków z tytułu prowadzonej działalności. Nic w tym względzie nie zmienia więc regulacją art. 7 ustawy Prawo zamówień publicznych (t. jedn. - Dz.U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.). Biorąc pod uwagę, iż jak wskazuje wnioskodawca wszystkie faktury doręczone wnioskodawcy jako zamawiającemu dotyczące wykonanych usług sprzątnięcia zostały wystawione przez spółki cywilne zawiązane przez wykonawców zamówienia nie sposób uznać, aby pojawiła się uzasadniona wątpliwość kto jest w tym stosunku zobowiązaniowym wierzycielem. Na tle twierdzeń o okolicznościach faktycznych przytoczonych przez wnioskodawcę nie ma również żadnych przeszkód leżących po stronie wierzyciela (wierzycieli), które uniemożliwiałyby wnioskodawcy spełnienie świadczenia. W świetle tych twierdzeń zupełnie niezrozumiałą jest zaś zarzut naruszenia art. 486 § 1 k.c. stanowiącego podstawę prawną złożenia świadczenia do depozytu sądowego w sytuacji zwłoki wierzyciela. Wnioskodawca nie wskazał na czym miałyby polegać zwłoka uczestników, a nawet nie podnosił co zaakcentował Sąd Rejonowy, aby zaoferował uczestnikom spełnienie do ich rąk świadczenia objętego wnioskiem. W ocenie Sądu Okręgowego spór jaki powstał pomiędzy stronami umów o świadczenie usług sprzątnięcia dotyczy z jednej strony prawidłowości fakturowania wykonanych usług, z drugiej strony wysokości świadczenia należnego wykonawcom jako wierzycielom w tym stosunku. Okoliczności te same w sobie nie stanowią jednak przeszkody w spełnieniu świadczenia przez wnioskodawcę, a w szczególności w wysokości, którą uznaje na zasadną i wiążącą między stronami.

Jeśli zaś wnioskodawca z podnoszonego twierdzenia niezgodnego z umowami i jako takiego nieprawidłowego wystawienia przedmiotowych faktury wywodzi wniosek, iż termin spełnienie świadczenia dla wnioskodawcy nie rozpoczął biegu, to tym bardziej żądanie wniosku nie zasługuje na uwzględnienie, jako że przedmiotem złożenia do depozytu sądowego mogą być jedynie świadczenia wymagalne w chwili ich składania do tegoż depozytu.

Reasumując powyższe rozważania, należy uznać, iż brak było podstaw do uwzględnienia wniosku i prawidłowo Sąd Rejonowy wniosek oddalił.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 §2 k.p.c. jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.